

< AJALOOMUUSEUM >

Dialog teadlastega – muuseumideülene arheoloogiaring põhikooli õpilastele

Ulla Kadakas (Eesti Ajaloomuuseum)

Priit Lätti (Eesti Meremuuseum)

Küllike Tint (Tallinna Linnamuuseum)

Sünergiaseminar: muuseumid laste ja noorte karjääriteadlikkuse toetajana

Tallinn, Eesti Meremuuseum, Lennusadam

13.11.2025

Teemad

- Miks rääkida arheoloogiast?
- Miks kolme muuseumi ühine ring?
- Mida arheoloogiaringis tehakse?

Miks rääkida arheoloogiast?

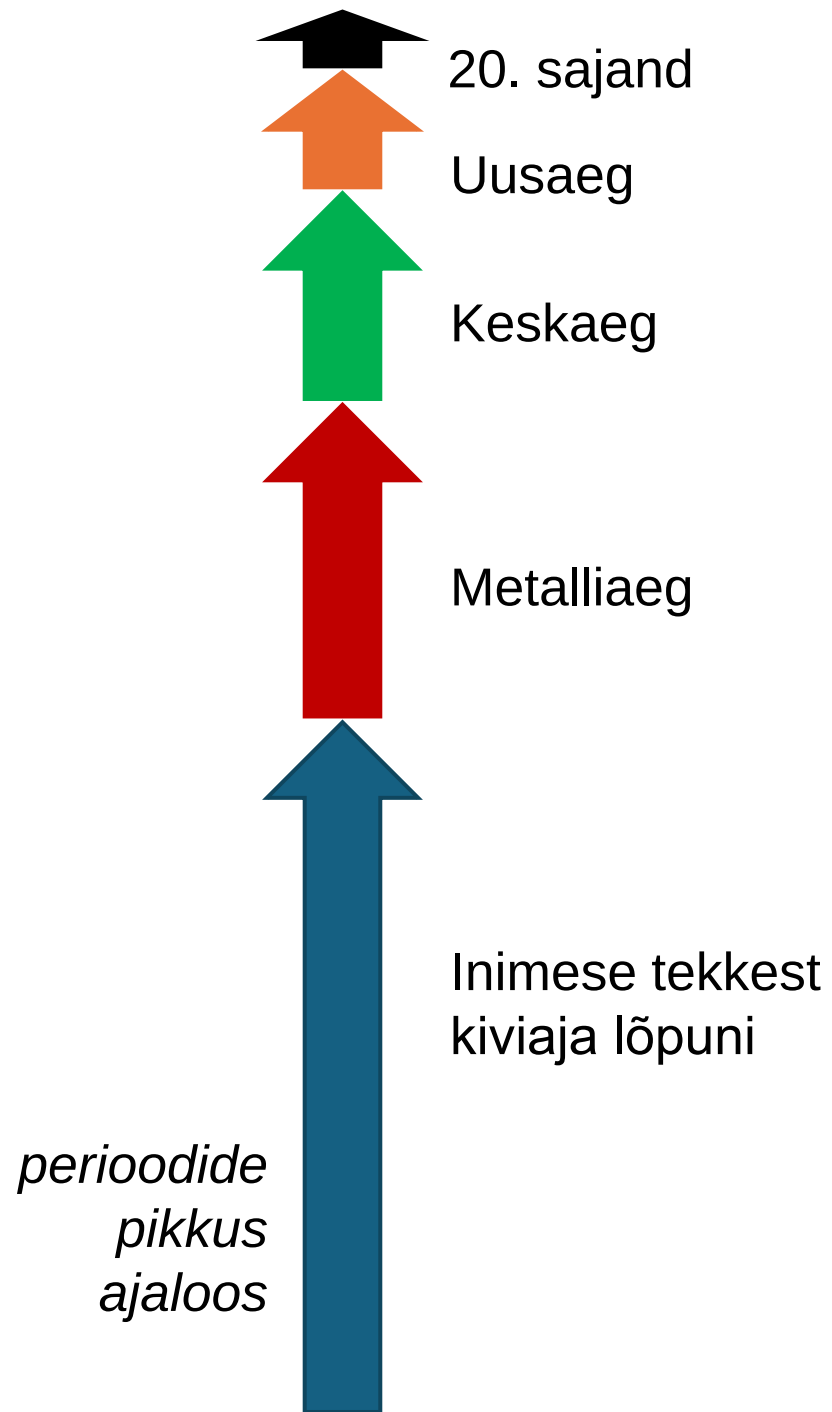
Põhikooli riiklik õppekava: sotsiaalsed

Ajalugu õppides omandavad õpilased kultuuriruumis orienteerumiseks olulisi teadmisi oma **kodukoha ja maailma minevikust ning kultuuripärandist**.

Aine vahendusel suunatakse õpilane *teadvustama, analüüsima ja kriitiliselt hindama ning tõlgendama* minevikus aset leidnud **sündmusi ja protsesse**, nende **omavahelisi seoseid ja seoseid tänapäevaga** ning ajaloosündmuste erineva tõlgendamise põhjusi.

Ajalooõpetus kujundab oskust mõista minevikunähtuste mõjul toimuvat arengut.

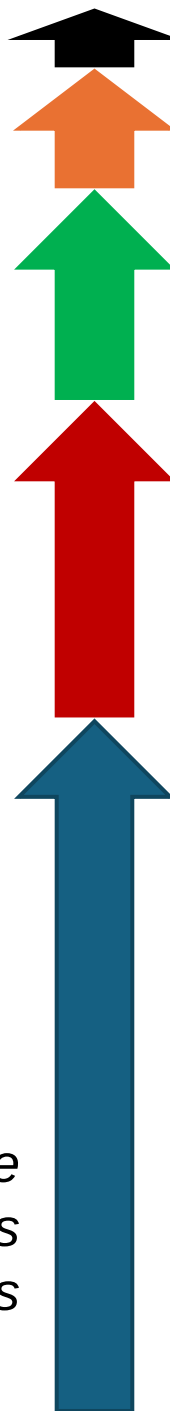
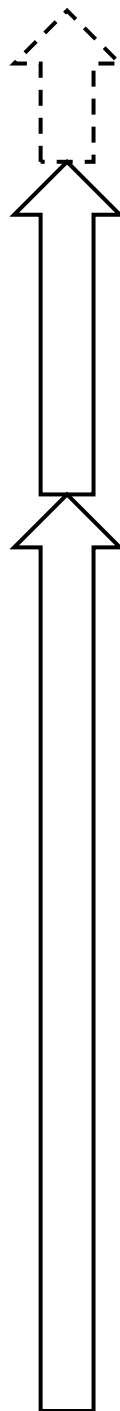
<https://projektid.edu.ee/spaces/OKMV/pages/211453859/6.+PK+Ainevaldkond+Sotsiaalsed>

Kirjalikud allikad
+ arheoloogia

Arheoloogia +
kirjalikud allikad

Ainult
arheoloogia

20. sajand

Uusaeg

Keskaeg

Metalliaeg

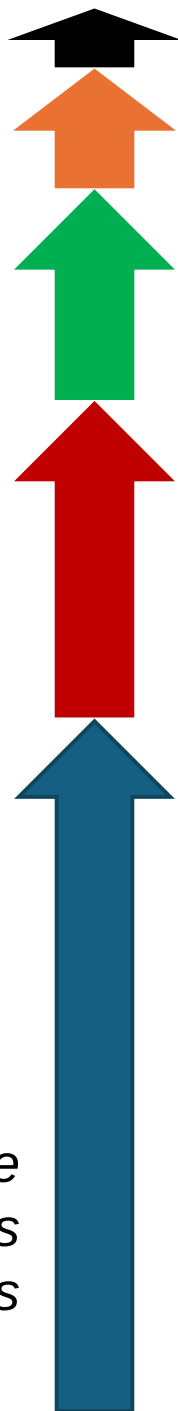
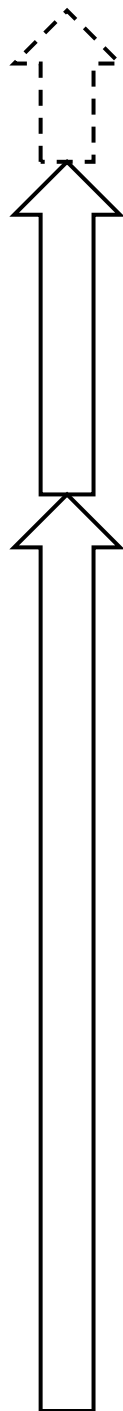
Inimese tekkest
kiviaja lõpuni

*perioodide
pikkus
ajaloos*

Kirjalikud allikad
+ arheoloogia

Arheoloogia +
kirjalikud allikad

Ainult
arheoloogia

20. sajand

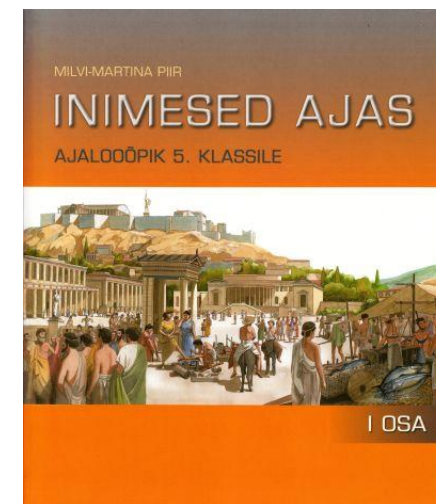
Uusaeg

Keskaeg

Metalliaeg

Inimese tekkest
kiviaja lõpuni

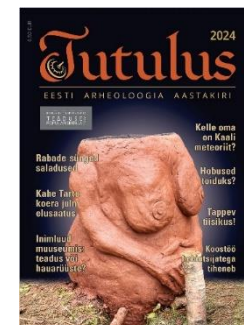
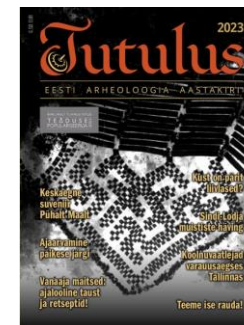
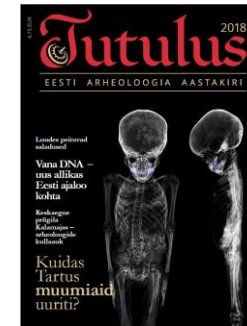
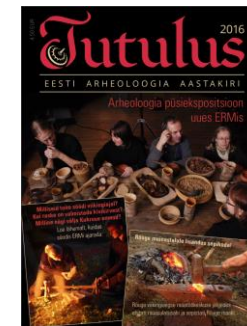
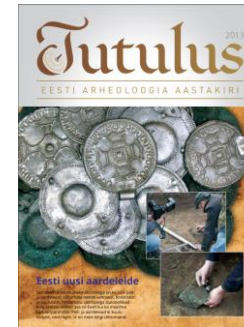
*perioodide
pikkus
ajaloos*

*perioodide
pikkus
õpikus*

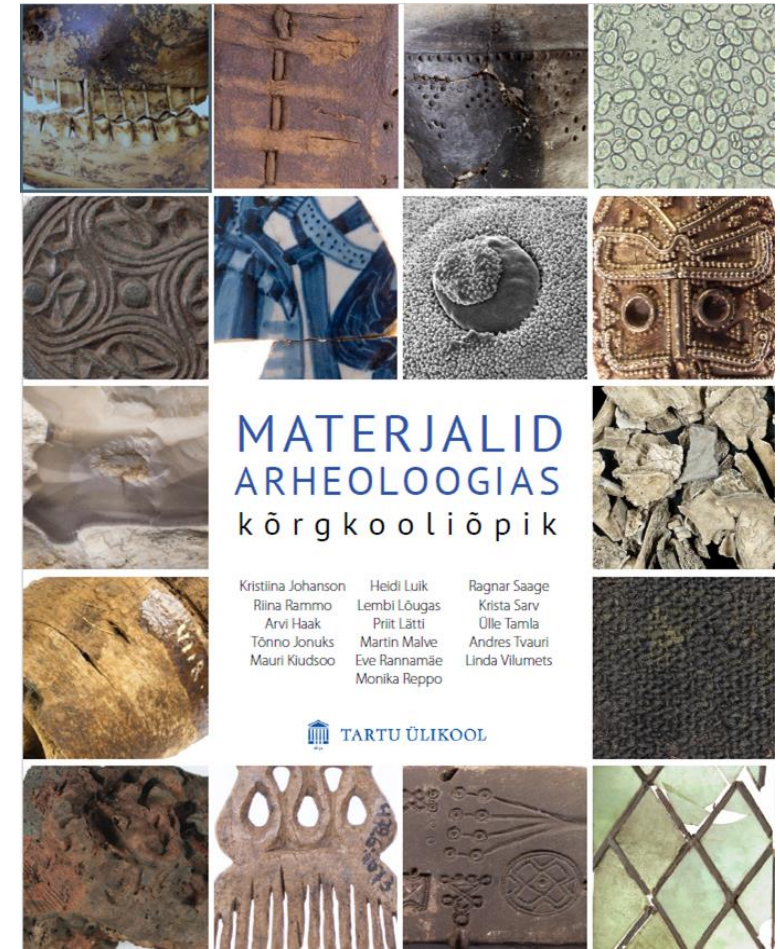
Miks rääkida arheoloogiast?

- Ehkki kõik ei hakka arheoloogiks, siis
 - arheoloogia kaudu on kõige kergem jõuda mineviku ja oleviku seoste mõistmiseni

Miks rääkida arheoloogiast?

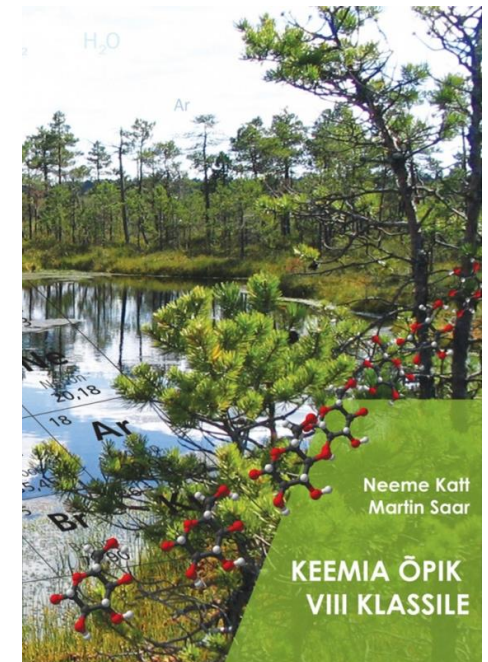
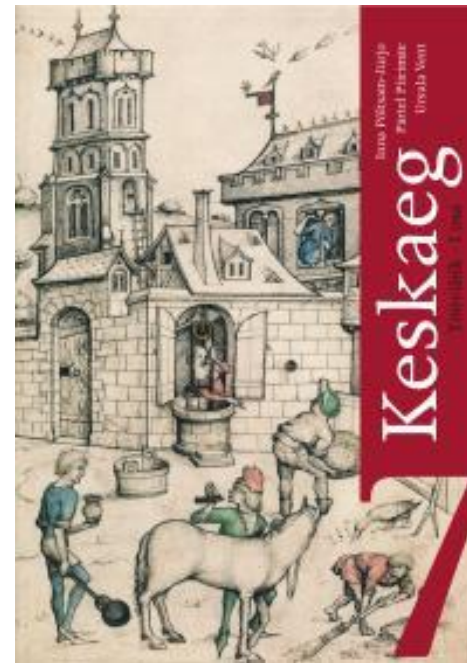
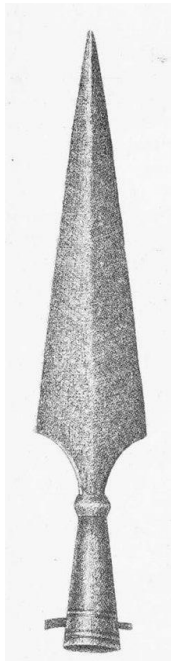
- Ehkki kõik ei hakka arheoloogiks, siis
 - arheoloogia kaudu on kõige kergem jõuda mineviku ja oleviku seoste mõistmiseni
 - arheoloogiat saab seostada kogu õppekavaga

Ilmus novembris 2024. Alla laadimine:
<https://dspace.ut.ee/items/8f258d05-0fc7-4303-aaa8-6a21f65a7761>

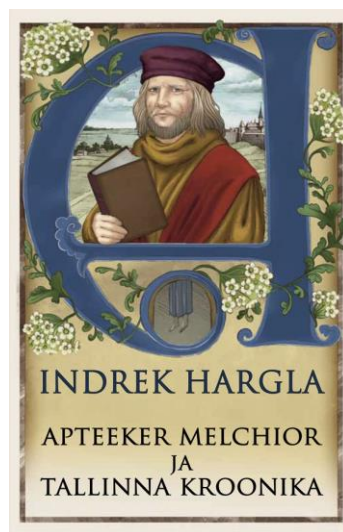
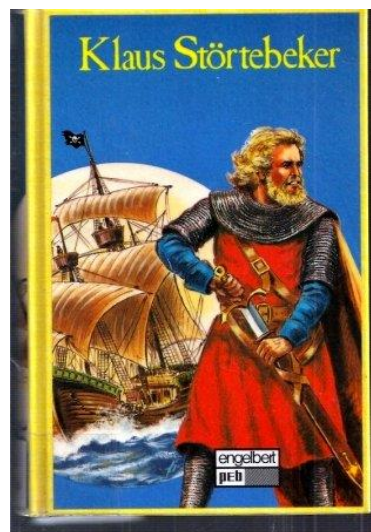
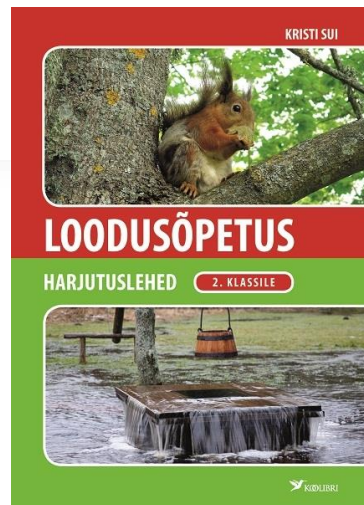
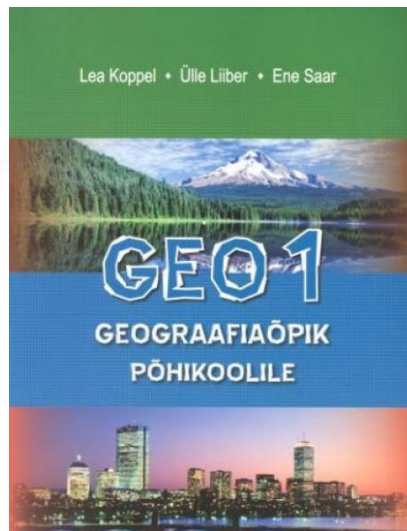
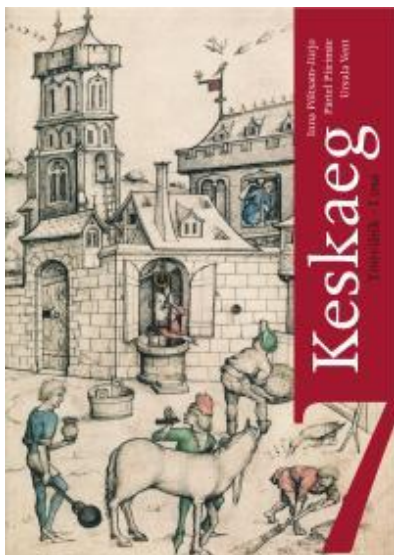
Arheoloogia hõlmab eri teaduse ja tehnika valdkondi

Odaots = ajalugu, keemia, kirjandus, tehnoloogia

Arheoloogia hõlmab eri teaduse ja tehnika valdkondi

Koge = ajalugu, majandus, kirjandus, bioloogia, geograafia

Pärandtehnoloogia

(koopiaesemete valmistamine,
eksperimentaalarheoloogia)

studia vernacula

Silmnähtav
2015 **6**

SILMNÄHTAV
The Manifest

 TARTU ÜLIKOOL
viljandi kultuuriakadeemia

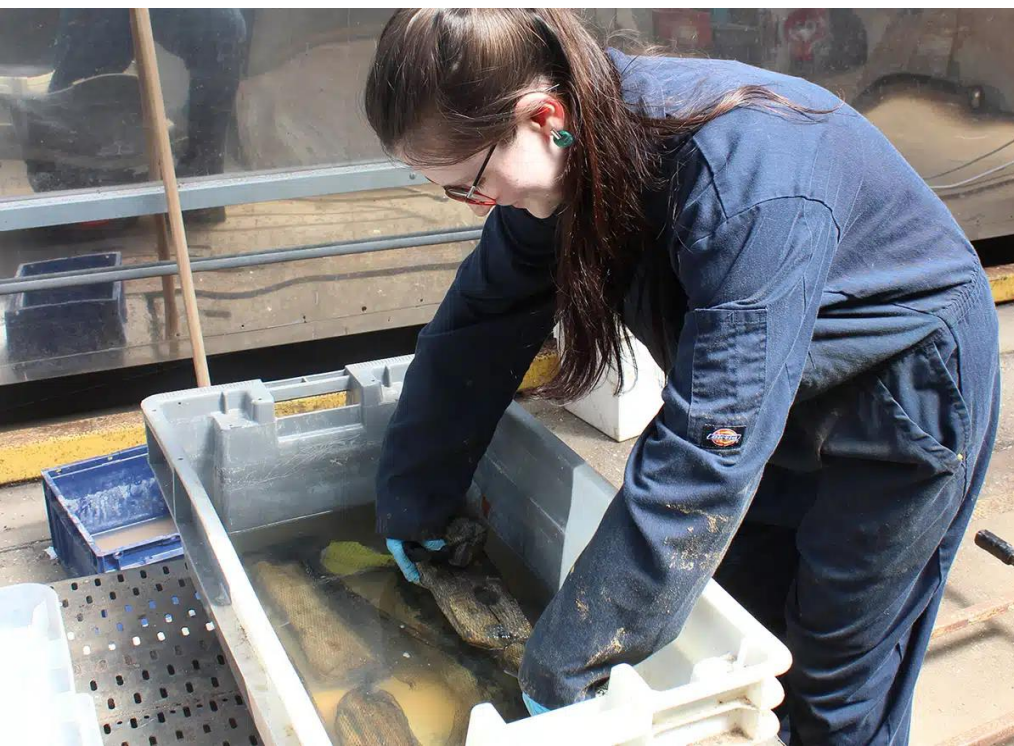
Keemia

Inimeste toitumine

Esemete koostis

konserveerimine,

esemete säilitamine

Geoloogia

- Millised kivimid, milliste esemete valmistamiseks
- kaubanduslikud kontaktid
- materjali päritolu

FORTE.DELFI.EE

Naised viisid nõorkeraamika Eesti kaudu Rootsi

Bioloogia

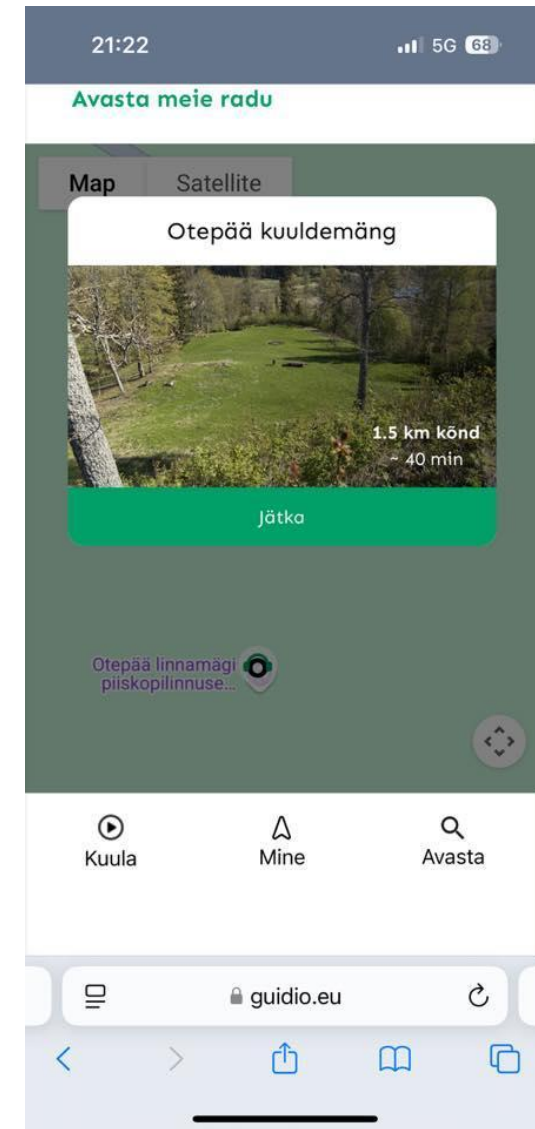
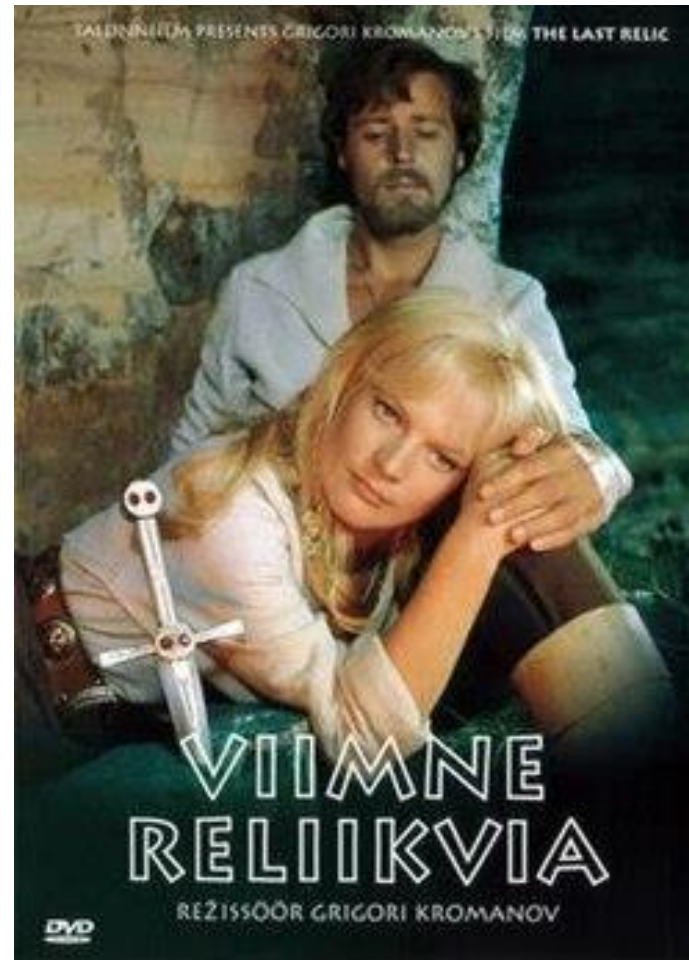
Inimluude uurimine

Taimejäänused pinnases

Geenitehnoloogia

Etenduskunstid ja filmid

Miks rääkida arheoloogiast?

- Ehkki kõik ei hakka arheoloogiks, siis
 - arheoloogia kaudu on kõige kergem jõuda mineviku ja oleviku seoste mõistmiseni
 - arheoloogiat saab seostada kogu õppekavaga
 - kõigist võib saada maaomanik, turist, kultuuris osaleja – kokkupuude pärandiga

 Kultuurimälestiste register

Geoportaal MAA-AMET KAARDIRAKENDUSED RUUMIANDMED TEENUSED ABI JA JUHISED KASUTAJATE LOOD OTSI RUUMIANDMEID

 VAU RAHVUSARHIIV
Tellimused Arhiivipäringud Veebipood Lingimärkimik

 TLÜ ARHEOLOOGIA TEADUSKOGU
Arheoloogia andmebaas

 TARA
TÜ ARHEOLOOGIA INFOSÜSTEEM

Eesti arheoloogiliste leidude atlas

 Eesti Muuseumide
Veebivärv

EESTI MUINASESEMED

Aivar Kriiska
Tõnno Jonuks
Peeter Kraas

Tartu 1999

 Tallinna arheoloogia

Q Otsi leidu nime, koodi, uurija või sisu järgi

Vanemad enne

Miks rääkida arheoloogiast?

- Ehkki kõik ei hakka arheoloogiks, siis
 - arheoloogia kaudu on kõige kergem jõuda mineviku ja oleviku seoste mõistmiseni
 - arheoloogiat saab seostada kogu õppekavaga
 - kõigist võib saada maaomanik, kokkupuude pärandiga
- arheoloogia on põnev...

Pärnu Postimees > Uudised

TELLIALE

Arheoloog: Reiu jõe kallal on kiviaegseid asulakohti täis. Kaks avastati hiljaaegu (1)

Arheoloogid on Reiu jõe äärest Sindi-Lodja uue silla ehitusega seoses avastanud kaks uut kiviaja asulakohta. FOTO: MAILIS OLLINO

Kohas, kus kopp kaevab üle Reiu jõe rajatava uue Sindi-Lodja silla tarvis kaldaid, tuleb välja ridade põnevaid kiviaegseid leide, mis annavad

AINE TERVIS RAHATARKUS Loodus LIIGUME AJALUGU TOIDUTARE KODU DIGILEHED RISTSÕNA

aisteht Nipiraamat Tiiu Eesti Ajalugu Kodukiri ÕL TV ÕL raadio Galerid Horoskoop

Ihastes avastati 5000 aastat vana kalmistu (4)

Arheoloogia kuvand

- Dinosaurused
- Muinasaeg
- Miskit muuseumiriiulil
- Ilusad asjad ja aarete otsimine

- Käegakatsutavad (objektiivsed) allikad
- Kriitiline mõtlemine
- Pärandi mõtestamine ja mõistmine
- Maastiku ja keskkonna ajalise mitmekihilisuse tõlgendamine
- Protsesside nägemine

Mis on arheoloogia arheoloogile?

- Maastikud, muistised ja arheoloogilised leiud on **uurimisallikas**
- Pärand on taastumatu
- Inimene näeb ja mõistab seda, mida ta teab

Miks kolme muuseumi ühine ring?

- Pärandimõistmine ja -hoid algab teadlikkusest
- Võimalus keskenduda:
 - arheoloogiapärandile
 - maa (Eesti Ajaloomuuseum)
 - linn (Tallinna Linnamuuseum)
 - meri (Eesti Meremuuseum)
 - arheoloogiale kui uurimismeetodile
 - välitööde meetodid maal, linnas ja vesises keskkonnas või vee all, stratigraafia
 - arheoloogiliste leidude (arte- ja ökofaktid) uurimine
- Vaheldusrikkus
- Koormuse jagamine

Mida arheoloogiaringsis tehakse

- Periood: õppeaasta
 - Sügisel (sept.–dets.) 5 kohtumist
 - Kevadel (jaan.–veeb.) 5 kohtumist
 - Kohtumised 2 h (kell 16–18)
- Külastame
 - hoidlaid
 - arheoloogianäitusi
 - välitöid
 - parandielemente linnaruumis
- Kohtume arheoloogide, osteoloogide ja konservaatoriga
- Praktilised tegevused
 - leidude sorteerimine
 - laeva uurimine
 - dokumenteerimine

Näidisobjekt – Tallinn

- Suurgild ja Assauwe torn
- Vene tänava kaupmehemaja
- Kiek in de Kōk, Neitsitorn, bastionikäigud
- Paks Margareeta
- Lennusadam
- Maarjamäe loss
- Tallinna Ülikooli arheoloogiakogu
- Pärand linnas ja väliuurimisobjektid

Foto Kaupo Kalda

Kogemus pärast kahte hooaega

- Mis meie meelest töötab/ei tööta
 - Eksklusiivne juurdepääs
 - Praktika
 - Teadlastega kohtumine
- Ei tööta
 - kaasamine, kui nad ei taha kaasuda
 - töölehed
- Ekraanivaba aeg
- Uurimis- ja loovtöö võimalus

Aitäh!

ulla.kadakas@ajaloomuuseum.ee

priit@meremuuseum.ee

kullike.tint@linnamuuseum.ee

Täname:

- Mirey Rütmani
- ja kõiki arheoloogiaringis osalenud ja osalevaid noori

